

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Імплементация Болонського процесу та цифрові трансформації у вищій освіті України в умовах воєнного стану та широкомасштабної війни

Олег Шаров, HERE
Київ, 14 грудня 2023 р.

■ National Office ■
Erasmus+UA
erasmusplus.org.ua

Funded by
the European Union

ПРІОРИТЕТИ ВОЄННОГО ЧАСУ

- Все для ЗСУ! Все для Перемоги!
- Безпека учасників освітнього процесу
- Європейська та євроатлантична інтеграція
- Відновлення аудиторного навчання в тилкових регіонах
- Ветеранська політика
- Повернення втікачів від війни

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА ВИЩА ОСВІТА

- Впровадження Стратегії розвитку вищої освіти до 2032
- Імплементация Болонського процесу
- Оптимізація мережі закладів освіти (усіх рівнів)
- Забезпечення міжнародної порівнянності української освіти, передусім релевантної статистики
- Продовження реформ окремих галузевих сегментів
- Розвиток національної системи кваліфікацій

РЕФОРМИ В КОНТЕКСТІ ІНДИКАТОРІВ БП

- Інструменти порівняності та гармонізації
- Фундаментальні цінності: декларація, законодавство, практична реалізація
- Соціальний вимір
- Навчання та викладання
- Інтернаціоналізація: незвичайна і надзвичайна
- Цифровізація

ПОРІВНЯНІСТЬ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ

- ECTS (не тільки кредити ECTS), трирівнева вища освіта, Diploma Supplement – успіх і продовження
- Національна рамка кваліфікацій, Глобальна конвенція з визнання кваліфікацій вищої освіти, визнання неформальної та інформальної освіти – швидке просування і впевненість в успіху
- Гармонізація Переліку галузей знань та спеціальностей з МСКО – подолання власних комплексів

КЕЙС: ПЕРЕЛІК ГАЛУЗЕЙ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Зобов'язаннями з Євроінтеграції. Регламенти ЄС № 452/2008, 317/2013, 912/2013 для порівнюваності освіти та освітньої статистики вимагають дотримуватись Міжнародної стандартної класифікації освіти.

Стратегією розвитку вищої освіти. Операційна ціль 4.1. Бути зрозумілими світу. Завдання 4.1.1. Забезпечення гармонізації структури ВО України відповідно до зобов'язань країн-членів ЄПВО

Планом пріоритетних дій Уряду на 2023 рік. Пункт 267. Приведення переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, у відповідність до Міжнародної стандартної класифікації освіти

ЧОМУ ЗМІНИ НА ЧАСІ?

Перелік напрямів підготовки фахівців з вищою освітою за професійним спрямуванням, спеціальностей різних кваліфікаційних рівнів та робітничих професій (ПКМУ від 18 травня 1994 року, № 325, змін не було)

Перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у ВНЗ за відповідними ОКР (ПКМУ від 24 травня 1997 р. N 507, 10 змін)

Перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у ВНЗ за ОКР бакалавра (ПКМУ від 13 грудня 2006 р. № 1719, 10 змін), Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у ВНЗ за ОКР МС (ПКМУ від 20 червня 2007 р. N 839, 4 зміни), Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра (ПКМУ від 27 серпня 2010 р. № 787, 6 змін)

Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (ПКМУ 266 2015 року, 4 зміни)

НАГОЛОС НА ОСВІТНІХ ПРОГРАМАХ

Перелік галузей знань сприймається позитивно. Натомість дописувачі сприймають «свою» спеціальність як «годувальницю», тому зміни потребують розмови

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (у редакції 2014 року) прийом на навчання, освітній процес, атестація здобувачів, акредитація здійснюються за **освітніми програмами, освітня програма** вписується в диплом

У багатьох **спеціальності** помилково асоціюються з ліцензуванням та акредитацією, факультетами та кафедрами, ставками та обов'язковими дисциплінами

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПЕРЕЛІКУ ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ

- A. Освіта
- B. **Культура**, мистецтво та гуманітарні науки
- C. Соціальні науки, журналістика та інформація
- D. Бізнес, управління та право
- E. Природничі науки, математика та статистика
- F. Інформаційні технології
- G. **Інженерія**, виробництво та будівництво (не Інжинирінг)
- H. Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
- I. Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
- K. Сервіси / **Транспорт, спорт і послуги**
- L. Безпека та оборона (національна особливість, МСКО включає в Сервіси)

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЦІННОСТІ: В РУСІ

- Університетська автономія
- Академічні свободи
- Академічна доброчесність
- Участь студентів і викладачів в управлінні університетом

УНІВЕРСИТЕТСЬКА АВТОНОМІЯ

- Академічна автономія – лібералізація стандартів з нерегульованих спеціальностей
- Організаційна автономія – підготовка експерименту з посилення ролі наглядової ради (стейкхолдерів)
- Кадрова автономія – остаточне присвоєння вчених звань закладами вищої освіти
- Фінансова автономія – відновлення Формули, державні гранти на навчання

АКАДЕМІЧНІ СВОБОДИ

- Викладачам – право на підтримку наукової роботи або зосередження на педагогічній роботі
- Здобувачам освіти – комплекс інструментів індивідуалізації освітньої траєкторії, переведення до іншого ЗВО зі збереженням бюджетного місця, студентоцентрична модель відрахування, державне замовлення із зобов'язаннями або державний грант без зобов'язань

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ

(ЗПр 10177 прийнято за основу 21 листопада 2023 року)

- Визначення поняття – індивідуальна освітня траєкторія
- Лібералізація темпу навчання: 30-80 кр. ЄКТС на рік
- Міждисциплінарні освітні програми (МОП) на всіх рівнях ВО, бюджетні місця, перехід з МОП на традиційні
- Визнання РН, здобутих у ВО і ФПВО, академічній мобільності, неформальній та інформальній освіті
- Розвиток і підтримка спільних (подвійних) ОП і дипломів

ІНІЦІАТИВИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

- Законопроект про забезпечення академічної доброчесності на фінальних стадіях розроблення
- Проект Закону про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо розширення прав органів студентського самоврядування та забезпечення прав здобувачів вищої освіти зареєстровано у Верховній Раді України (№ 10279)

СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР

- Трансформація бюджетного фінансування
- Рівний доступ до вищої освіти (ЗНО-НМТ, ЄВІ, ЄФВВ)
- Підтримка вразливих категорій вступників та здобувачів освіти, особливо пов'язаних з війною
- Визнання результатів навчання, здобутих на тимчасово окупованій території
- Відновлення аудиторного навчання в тилкових регіонах

СТУДЕНТИ ЗВО ЗА ДЖЕРЕЛАМИ ФІНАНСУВАННЯ

(на початок 2022/23 н.р.)

Держава платить за все!	Держава не платить нічого!
<p data-bbox="198 753 970 911">Державне та регіональне замовлення (бюджет)</p> <p data-bbox="473 929 698 1090">418 237 (39,7%)</p>	<p data-bbox="1388 772 2201 929">Кошти фізичних та юридичних осіб (контракт)</p> <p data-bbox="1684 948 1908 1109">635 497 (60,3%)</p>

Пільговий довгостроковий кредит (34) та ваучери (2). Разом 36 (0,003%)

СПІВФІНАНСУВАННЯ ТА ДЕРЖАВНІ ГРАНТИ

- Співфінансування замість бінарної системи («все або нічого»), спільна відповідальність держави та домогосподарств/бізнесу
- Державне замовлення: забезпечення суспільних потреб, мінімальний обсяг зберігається для кожної спеціальності
- Державні гранти на навчання залежать від ЗНО і спеціальності, заклади отримують кошти в спецфонд

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ

1. Державне та регіональне замовлення (загальний фонд)
2. Пільговий довгостроковий кредит (загальний фонд, фінансовий агент – ЗВО)
3. Ваучери Державної служби зайнятості (неконкурентоспроможні)
4. Кошти фізичних та юридичних осіб (контракт)

1. Державне та регіональне замовлення (загальний фонд)
2. Державні гранти на навчання для здобуття вищої освіти (спеціальний фонд)
3. Пільговий довгостроковий кредит (спеціальний фонд, фінансовий агент – банк)
4. Ваучери Державної служби зайнятості (освіта дорослих)
5. Кошти фізичних та юридичних осіб (контракт)

ЦІЛЬОВА МОДЕЛЬ РОЗПОДІЛУ ЗА ДЖЕРЕЛАМИ ФІНАНСУВАННЯ (студенти, не менше 5 років)

Ваучери – 1-2%(бюджет, освіта дорослих)

ВСТУП 2024 (ЗПр 10092 прийнято в цілому 8.11.2023 р.)

- ДПА не проводити, МБ не набирати
- Для конкурсного бала на основі ПЗСО, НРК5 використовувати ЗНО 2021, НМТ 2022-2024
- НМТ: українська мова, математика, історія України, предмет на вибір (фізика, хімія, біологія, іноземна мова, географія, українська література)
- Додатково на деякі спеціальності на основі НРК5 ЄФВВ з економіки та управління або аграрних наук

ТОТ: АЛГОРИТМ РОЗЗОМБУВАННЯ (прийнято ВРУ в цілому 21 листопада 2023 р.)

- Документи про освіту, видані на ТОТ, не визнаються
- РН, здобуті на ТОТ, перевіряються і визнаються в умовно безпечних межах, за державні кошти
- Можливість визнання не є гарантією визнання
- Вітається продовження навчання за ІОТ, здобуття загально-культурних та громадянських компетентностей, надаються квоти і вакантні бюджетні місця

TOT: ВИЩА ОСВІТА та «ЧЕРВОНІ ЛІНІЇ»

- **Визнання РН та кредитів ЄКТС в обсязі до 75% ОП при здобутті ВО на основі ПЗСО або НРК5**
- **Диплом про ВО без українських загально-культурних та громадянських компетентностей не присуджується**
- **Не підлягає визнанню (може здобуватись заново): ВО другого (крім магістра на основі ПЗСО) і третього рівнів, ідеологічно чутлива ВО (юристи, міжнародники, силовики, історики тощо)**

НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

- Особистісно-орієнтоване навчання (IOТ)
- Підвищення рівня суб'єктності здобувача освіти
- Освіта дорослих
- Посилення вимог до «регульованих» спеціальностей
- Залучення викладачів-практиків
- Удосконалення механізмів акредитації
- Підвищення кваліфікації викладачів ЗВО

ЦИФРОВІЗАЦІЯ

- Онлайн навчання під час пандемії та війни, прогрес дистанційного навчання, системи управління
- Національні іспити: ЗНО, НМТ, ЄВІ, ЄФВВ, ЄДКІ
- Розвиток ЄДЕБО, вступна кампанія, історія навчання
- Моніторинг працевлаштування випускників (МОН-ПФУ)
- Єдина міжвідомча інформаційна система для іноземців, які бажають навчатись в Україні
- В очікуванні МРІІ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

ГОТОВИЙ ВІДПОВІСТИ НА ВАШІ ЗАПИТАННЯ

